

túnels, i instal·lacions de seguretat, de senyalització i de telecomunicació de la via i elements que permeten l'enllumenat. No es consideren inclosos en el concepte de línia les estacions i terminals o altres edificis o instal·lacions d'atenció al viatger.

Pla d'augment de capacitat: La mesura o conjunt de mesures, acompanyades d'un calendari d'aplicació, proposades per a mitigar les limitacions de capacitat que hagen motivat la qualificació d'un tram com a infraestructura congestionada.

Pla de contingències: és l'elaborat per l'administrador d'infraestructures ferroviàries que conté la relació de les Administracions, els organismes i els òrgans públics que han de ser informats en cas d'incident important o de pertorbació greu del trànsit ferroviari.

Servici internacional de transport de mercaderies: qualsevol servici de transport en què el tren travessa, almenys, una frontera d'un Estat membre. El tren pot compondre's o dividir-se, o ambdós coses, i les distintes seccions tindran diferents orígens i destins, sempre que tots els vagons travessen, almenys, una frontera.

Servicis addicionals: són servicis addicionals, els d'accés des de la via a les instal·lacions de manteniment, reparació i subministrament existents en la Xarxa Ferroviària d'Interès General, concretament a:

- Les d'aprovisionament de combustible.
- Les d'electrificació per a la tracció, quan estiga disponible.
- Les de formació de trens.
- Les de manteniment i altres instal·lacions tècniques.
- Les terminals de càrrega.

L'administrador d'infraestructures ferroviàries únicament podrà rebutjar les demandes d'empreses ferroviàries si hi ha alternatives viables en condicions de mercat.

Servicis complementaris: són servicis complementaris aquells que l'administrador d'infraestructures ferroviàries puga oferir a les empreses ferroviàries, quedant aquell obligat a prestar-los a les que ho sol·liciten. Estos servicis poden comprendre:

- El corrent de tracció.
- El precalfament de trens de viatgers.
- El subministrament de combustible, servici de maniobres i qualsevol altre subministrat en les instal·lacions dels servicis d'accés.
- Els específics per a control del transport de mercaderies perilloses i per a l'assistència a la circulació de combois especials.

Servicis auxiliars: són servicis auxiliars els que les empreses ferroviàries poden sol·licitar a l'administrador d'infraestructures ferroviàries o altres prestadors. No obstant això, en este cas, l'administrador d'infraestructures ferroviàries no estarà obligat a prestar-los. Entre estos servicis s'inclouen:

- L'accés a la xarxa de telecomunicació.
- El subministrament d'informació complementària.
- La inspecció tècnica del material rodant.

21052 LLEI 40/2003, de 18 de novembre, de Protecció a les Famílies Nombroses. («BOE» 277, de 19-11-2003.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La família, com a nucli fonamental de la societat, exercix múltiples funcions socials, que la fan mereixedora d'una protecció específica tal com assenyalen nombrosos instruments internacionals, entre els quals destaquen la Declaració Universal de Drets Humans i la Carta Social Europea. Per la seua banda, la Constitució Espanyola de 1978 estableix en l'article 39 que els poders públics asseguren la protecció social, econòmica i jurídica de la família.

Dins de les diverses realitats familiars, les anomenades famílies nombroses presenten una problemàtica particular pel cost que representa per a estes l'atenció i educació dels fills o l'accés a una vivenda adequada a les seues necessitats. Estes circumstàncies poden implicar una diferència substancial amb el nivell de vida d'altres famílies amb menys fills o sense estos. En este sentit, no ha d'oblidar-se que l'article 9.2 de la nostra Constitució estableix el principi d'igualtat material, que ha de portar el legislador a introduir les mesures correctores necessàries perquè els membres de les famílies nombroses no queden en situació de desavantatge pel que fa a l'accés als béns econòmics, culturals i socials.

La regulació fins ara vigent en matèria de protecció a les famílies nombroses es troba en la Llei 25/1971, de 19 de juny, que, si bé ha sigut objecte de modificacions, no s'ajusta a la realitat social i econòmica dels nostres dies. D'altra banda, per tractar-se d'una norma preconstitucional, molts conceptes han quedat obsolets i els beneficis previstos en esta han caigut en la seua major part en desús, no corresponent-se amb l'actual organització de l'Estat on l'àmbit de competències de les distintes Administracions públiques és completament diferent del de l'època en què es va promulgar la mencionada llei.

Actualment, les comunitats autònomes són competents per al reconeixement de la condició de família nombrosa i l'expedició i renovació del títol corresponent, així com per a exercir la potestat sancionadora en la part i quantia establides en la legislació vigent. D'altra banda, la majoria de les matèries en què cal reconèixer beneficis per a les famílies nombroses estan dins de l'àmbit de competències de les comunitats autònomes i, inclús, del de les corporacions locals.

Per estes raons es fa necessària una actualització de la legislació sobre protecció a les famílies nombroses que tinga en compte tots estos aspectes i que aborde d'una manera més flexible i adequada a la realitat social la noció de família nombrosa.

Esta llei dona resposta a esta necessitat. En el títol I es regulen les disposicions generals de caràcter bàsic per a tot l'Estat, com són el concepte de família nombrosa, les condicions que han de reunir els seus membres,

les distintes categories en què es classifiquen estes famílies i els procediments de reconeixement, renovació, modificació o pèrdua del títol.

Les principals novetats que s'incorporen en este títol l'es referixen al concepte de família nombrosa als efectes d'esta llei, ja que s'inclouen noves situacions familiars (supòsits de monoparentalitat, ja siguen d'origen, ja siguen derivats de la ruptura d'una relació matrimonial per separació, divorci o defunció d'un dels progenitors; famílies reconstituïdes després de processos de divorci), s'introdueix una equiparació plena entre les distintes formes de filiació i els supòsits d'acolliment o tutela.

D'esta manera, s'inclouen nous supòsits que poden donar lloc al reconeixement de la condició de família nombrosa, com són les famílies formades pel pare o la mare separats o divorciats amb tres o més fills, encara que no existisca convivència, sempre que depenguen econòmicament de qui sol·licite este reconeixement, i dos o més òrfens de pare i mare sotmesos a tutela, acolliment o guarda, sempre que no es troben a càrrec de la persona amb qui conviu.

Quant a les condicions de la família nombrosa, s'introdueixen modificacions en relació amb els requisits de nacionalitat i residència. Es manté el dret a tindre la condició de família nombrosa a nacionals d'Estats membres de la Unió Europea i de l'Espai Econòmic Europeu, sempre que almenys un dels ascendents exercisca una activitat laboral o professional a Espanya, encara que residisquen en un altre Estat membre, i s'estén este dret als nacionals d'altres països residents a Espanya en igualtat de condicions que els espanyols, sempre que residisquen a Espanya tots els membres que donen dret als beneficis que regula la llei, en els termes establits en la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener.

Una altra important novetat es referix a les categories en què es classifiquen les famílies nombroses, que passen de tres a dos: general i especial, en correspondència amb la baixa natalitat que presenta el nostre país, que aconsella agrupar, d'una banda, les famílies nombroses amb menys de cinc fills i, d'una altra, les que tenen cinc o més de cinc fills. No obstant això, s'han introduït també alguns criteris qualitius per a classificar les famílies: la condició de minusvàlid dels fills, la renda familiar «per capita» i el fet dels parts, adopcions o acolliments múltiples.

En relació amb el títol acreditatiu de la condició de família nombrosa, serà expedit per les comunitats autònomes, si bé té validesa en tot el territori de l'Estat, i haurà de ser renovat o deixat sense efecte quan varie el nombre de membres de la unitat familiar o les condicions que van donar motiu a l'expedició del títol i això suppose un canvi de categoria o la pèrdua de la condició de família nombrosa.

El títol II es referix a l'acció protectora associada a la condició de família nombrosa. En este es detallen aquells beneficis que es troben inclosos en l'àmbit de competències de l'Estat i que no suposen una modificació directa d'alguna llei vigent, ja que estos últims es troben arreplegats en la disposició adicional primera.

En este títol II es detallen els beneficis socials, en l'àmbit de les activitats i servicis públics o d'interés general, vivenda i règim fiscal. En matèria social, es preveuen beneficis per la contractació de cuidador en famílies nombroses quan els dos ascendents treballen fora de la llar; també s'estableix la possibilitat d'establir per negociació col·lectiva un règim de preferències en matèria de drets dels treballadors, acció social, mobilitat

geogràfica, modificació substancial de les condicions de treball i extinció del contracte de treball a favor dels treballadors per compte d'altri que formen part de famílies nombroses.

En matèria d'activitats i servicis públics o d'interés general, es preveu un règim de drets de preferència en diversos àmbits, entre els quals cal mencionar l'accés a beques i ajudes, l'admissió en centres educatius o a vivendes protegides. S'estableix també un règim d'exempcions i bonificacions en taxes i preus en matèria d'educació, transport o accés a béns i servicis culturals. Així mateix, en l'àrea d'educació, el subsidi d'educació especial i increment de la prestació per infortuni familiar de l'assegurança escolar. Es preveu que les Administracions públiques adopten les mesures necessàries perquè es concedisca un tracte favorable a les famílies nombroses en servicis d'interés general. Finalment, pel que fa a estes matèries, es preveu que l'Administració General de l'Estat promoga la responsabilitat social de les empreses i agents socials a fi que es concedisca un tracte favorable a les famílies nombroses en l'accés al mercat laboral, vivenda, crèdit i activitats d'oci i culturals.

En l'àmbit de la vivenda, la llei preveu una sèrie de beneficis específics per a les famílies nombroses quant al seu accés a vivendes subjectes a règims de protecció pública, que s'articulen amb els successius plans de vivenda que aprova periòdicament el Govern.

En matèria fiscal, es preveu la garantia legal que l'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seues competències, ha d'establir beneficis a favor de les famílies nombroses per a compensar les càrregues familiars i afavorir la conciliació de la vida familiar i laboral dels pares i mares treballadors.

El títol III regula el règim d'obligacions, infraccions i sancions. Encara que la potestat sancionadora en esta matèria s'exercix per les comunitats autònomes, ha d'emmarcar-se en la classificació i tipificació de les infraccions i sancions definides en esta norma, així com en les normes generals previstes respecte d'això en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú. Específicament, es preveu la possibilitat d'imposar com a mesura provisional la suspensió d'efectes del títol de família nombrosa mentres es tramite l'expedient sancionador.

En la disposició adicional primera es tracten diversos beneficis en matèria de Seguretat Social i ocupació que suposen modificacions de normes legals vigents, incloent-hi l'increment del límit de rendes per a tindre dret a les assignacions econòmiques per fill a càrrec i l'ampliació del període de reserva del lloc de treball i de la seua consegüent consideració com a període de cotització efectiva en supòsits d'excedència per atenció de fills disfrutats per treballadors pares o mares de família nombrosa.

La disposició adicional segona arreplega el caràcter de mínim dels beneficis previstos en esta llei, la seua compatibilitat amb qualsevol altres que pogueren preveure's per a este col·lectiu familiar i la possibilitat d'ampliar l'acció protectora d'esta llei per part de l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes o les corporacions locals, en l'àmbit de les seues respectives competències.

La disposició adicional tercera, per la seua banda, preveu l'exempció de qualsevol taxes i la resta de drets d'expedició que pogueren ser aplicats per a obtindre la

documentació necessària per a l'expedició o renovació del títol de família nombrosa que siguin competència de l'Administració General de l'Estat, i possibilitat del seu establiment per les comunitats autònomes i corporacions locals respecte a la documentació competència d'estes.

En la disposició addicional quarta es reforma la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta, a l'efecte d'estendre certs beneficis previstos en esta llei a persones en les quals concórreguen determinades circumstàncies familiars.

En la disposició addicional quinta es preveu que les exempcions que arreu l'apartat 12.1.a) de la llei no podran ser, en cap cas, inferiors a les que existisquen en el moment d'entrada en vigor de la llei.

En la disposició addicional sexta es crea l'Observatori de la Família amb la finalitat de conèixer la situació de les famílies i de la seua qualitat de vida, realitzar el seguiment de les polítiques socials que l'afecten, fer recomanacions en relació amb les polítiques públiques i efectuar estudis i publicacions que contribuïsquen al millor coneixement de les necessitats de la família.

En la disposició addicional setèima s'estableix que els poders públics hauran d'incloure específiques per a facilitar la incorporació al mercat de treball dels progenitors de famílies nombroses.

Les disposicions transitòries d'esta llei articulen el pas de l'anterior classificació de les famílies nombroses en tres categories a la prevista en esta llei en tan sols dos. Per a això s'estableixen les corresponents equivalències entre les anteriors i les noves categories. Així mateix, s'assenyala la subsistència, mentres es produïska un desplegament de les previsions d'esta llei, dels beneficis vigents a l'empara de la normativa que ara es deroga, si bé es regula l'aplicació dels beneficis previstos per a les anteriors tres categories a la nova classificació en dos categories, s'opta per aplicar a les famílies classificades en la categoria general els beneficis previstos per a la primera categoria, mentres que per a les incloses en la categoria especial s'aplicarien els previstos en la categoria d'honor.

Queda derogada la Llei 25/1971, de 19 de juny, sobre protecció a les famílies nombroses, i el Decret 3140/1971, de 23 de desembre, que la desplegava, i el Govern haurà de dictar les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació, desplegament i execució de la llei, per a la qual cosa es tindran en compte les rendes de les unitats familiars i la categoria en què estes es troben classificades.

Finalment, s'estableixen en la disposició final primera els articles d'esta llei que resulten d'aplicació general a l'empara de l'article 149.1.1a, 7a i 17a de la Constitució.

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i finalitat.*

1. Esta llei té com a objecte establir la definició, acreditació i règim de les famílies nombroses, d'acord amb el que preveu l'article 39 de la Constitució.

2. Els beneficis establits a l'empara d'esta llei tenen com a finalitat primordial contribuir a promoure les condicions perquè la igualtat dels membres de les famílies nombroses siga real i efectiva en l'accés i gaudi dels béns econòmics, socials i culturals.

Article 2. *Concepte de família nombrosa.*

1. A l'efecte d'esta llei, s'entén per família nombrosa la integrada per un o dos ascendents amb tres o més fills, siguen o no comuns.

2. S'equiparen a família nombrosa, a l'efecte d'esta llei, les famílies constituïdes per:

a) Un o dos ascendents amb dos fills, siguen o no comuns, sempre que almenys un d'estos siga discapacitat o estiga incapacitat per a treballar.

b) Dos ascendents, quan ambdós siguen discapacitats, o, almenys, un d'ells tinga un grau de discapacitat igual o superior al 65 per cent, o estiguen incapacitats per a treballar, amb dos fills, siguen o no comuns.

c) El pare o la mare separats o divorciats, amb tres o més fills, siguen o no comuns, encara que estiguen en distintes unitats familiars, sempre que es troben sota la seua dependència econòmica, encara que no visquen en el domicili conjugal.

En este supòsit, el progenitor que opte per sol·licitar el reconeixement de la condició de família nombrosa, proposa a estos efectes que es tinguen en compte fills que no convisquen amb ell, haurà de presentar la resolució judicial en què es declare la seua obligació de prestar-los aliments.

En el cas que no hi haja acord dels pares sobre els fills que hagen de considerar-se en la unitat familiar, prevaldrà el criteri de convivència.

d) Dos o més germans òrfens de pare i mare sotmesos a tutela, acolliment o guarda que convisquen amb el tutor, acollidor o guardador, però no es troben a les seues expenses.

e) Tres o més germans òrfens de pare i mare, majors de 18 anys, o dos, si un d'ells és discapacitat, que convisquen i tinguen una dependència econòmica entre ells.

3. Als efectes d'esta llei, es consideren ascendents el pare, la mare o ambdós conjuntament quan existisca vincle conjugal i, si és el cas, el cònjuge d'un d'ells.

S'equipara a la condició d'ascendent la persona o persones que, a falta dels mencionats en el paràgraf anterior, tinguen a càrrec seu la tutela o acolliment familiar permanent o preadoptiu dels fills, sempre que estos convisquen amb ella o elles i a càrrec seu.

4. Tindran la mateixa consideració que els fills les persones sotmeses a tutela o acolliment familiar permanent o preadoptiu legalment constituït.

5. Als efectes d'esta llei, s'entendrà per discapacitat aquell que tinga reconegut un grau de minusvalidesa igual o superior al 33 per cent i per incapacitat per a treballar aquella persona que tinga reduïda la seua capacitat de treball en un grau equivalent al de la incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa.

Article 3. *Condicions de la família nombrosa.*

1. Perquè es reconega i mantinga el dret a tindre la condició de família nombrosa, els fills o germans hauran de reunir les condicions següents:

a) Ser fadrins i menors de 21 anys d'edat, o ser discapacitats o estar incapacitats per a treballar, siga quina siga la seua edat.

Este límit d'edat s'ampliarà fins als 25 anys d'edat, quan cursen estudis que es consideren adequats a la seua edat i titulació o encaminats a l'obtenció d'un lloc de treball.

b) Conviure amb l'ascendent o ascendents, sense perjudici del que preveu l'article 2.2.c) per al supòsit de separació dels ascendents. S'entendrà en tot cas que la separació transitòria motivada per raó d'estudis, treball, tractament mèdic, rehabilitació o altres causes semblants no trenca la convivència entre pares i fills, en els termes que reglamentàriament es determinen.

c) Dependre econòmicament de l'ascendent o ascendents. Es considerarà que es manté la dependència econòmica quan:

1r. El fill obtinga uns ingressos no superiors, en còmput anual, al salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

2n. El fill estiga incapacitat per al treball i la quantia de la seua pensió, si la percep, no excedisca, en còmput anual, al salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

3r. El fill contribuïska al sosteniment de la família i existisca un únic ascendent, si este no està en actiu, en els casos i condicions que reglamentàriament es determinen.

4t. El fill contribuïska al sosteniment de la família i el pare i/o la mare estiguen incapacitats per al treball, jubilats o siguen majors de 65 anys d'edat, sempre que els ingressos d'estos no siguen superiors en còmput anual, al salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

2. Els membres de la unitat familiar hauran de ser espanyols o nacionals d'un Estat membre de la Unió Europea o d'algun dels restants Estats part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu i tindre la seua residència en territori espanyol, o, si tenen la seua residència en un altre Estat membre de la Unió Europea o que siga part de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu que, almenys, un dels ascendents de la unitat familiar exercisca una activitat per compte d'altri o per compte propi a Espanya.

Els membres de la unitat familiar, nacionals d'altres països, tindran, als efectes d'esta llei, dret al reconeixement de la condició de família nombrosa en igualtat de condicions que els espanyols, sempre que siguen residents a Espanya tots els membres que donen dret als beneficis a què es referix esta llei, en els termes establits en la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, reformada per la Llei Orgànica 8/2000, de 22 de desembre, i la seua normativa de desplegament.

3. Ningú podrà ser computat, als efectes d'esta llei, en dos unitats familiars al mateix temps.

Article 4. *Categories de família nombrosa.*

1. Les famílies nombroses, per raó del nombre de fills que reunisquen les condicions dels articles 2 i 3 d'esta llei, es classificaran en alguna de les categories següents:

a) Especial: les de cinc o més fills i les de quatre fills dels quals almenys tres procedisquen de part, adopció o acolliment permanent o preadoptiu múltiples.

b) General: les restants unitats familiars.

2. No obstant això, les unitats familiars amb quatre fills es classificaran en la categoria especial quan els seus ingressos anuals d'estes, dividits pel nombre de

membres que les componen, no superen en còmput anual el 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent, incloses les pagues extraordinàries.

3. Cada fill discapacitat o incapacitat per a treballar, en els termes definits en l'apartat 5 de l'article 2, computarà com a dos per a determinar la categoria en què es classifica la unitat familiar de què forma part.

Article 5. *Reconeixement de la condició de família nombrosa.*

1. La condició de família nombrosa s'acreditarà per mitjà del títol oficial establert a este efecte, que serà atorgat quan concórreguen els requisits establits en esta llei, a petició de qualsevol dels ascendents, tutor, acollidor, guardador, o un altre membre de la unitat familiar amb capacitat legal.

2. Correspon a la comunitat autònoma de residència del sol·licitant la competència per al reconeixement de la condició de família nombrosa, així com per a l'expedició i renovació del títol que acredita la dita condició i categoria. Als efectes d'esta llei, este títol tindrà validesa en tot el territori nacional sense necessitat de cap acte de reconeixement. El contingut mínim i indispensable per a assegurar la seua eficàcia es determinarà en el desplegament reglamentari d'esta llei.

Per als casos dels nacionals d'Estats membre de la Unió Europea o dels restants que siguen part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu, que no tinguen la seua residència en territori espanyol, serà competent la comunitat autònoma en què el sol·licitant exercisca la seua activitat per compte d'altri o per compte propi.

Article 6. *Renovació, modificació o pèrdua del títol.*

El títol de família nombrosa haurà de renovar-se o deixar-se sense efecte quan varie el nombre de membres de la unitat familiar o les condicions que van donar motiu a l'expedició del títol i això suppose un canvi de categoria o la pèrdua de la condició de família nombrosa.

Article 7. *Data d'efectes.*

1. Els beneficis concedits a les famílies nombroses produiran efectes des de la data de la presentació de la sol·licitud de reconeixement o renovació del títol oficial.

2. El títol que reconega la condició de família nombrosa mantindrà els seus efectes durant tot el període a què es referix la concessió o renovació, o fins al moment en què siga procedent modificar la categoria en què es trobe classificada la unitat familiar o deixen de concórrer les condicions exigides per a tindre la consideració de família nombrosa.

Article 8. *Recursos.*

Les resolucions administratives relatives al reconeixement de la condició de família nombrosa i de renovació, modificació, caducitat o revocació del corresponent títol seran recurribles davant de la jurisdicció contenciosa administrativa una vegada esgotada la via administrativa.

TÍTOL II

Acció protectora

CAPÍTOL I

Beneficis socials

Article 9. *Benefici per la contractació de cuidadors en famílies nombroses.*

La contractació de cuidadors en famílies nombroses donarà dret a una bonificació del 45 per cent de les quotes a la Seguretat Social a càrrec de l'empleador en les condicions que legalment o reglamentàriament s'establisquen, sempre que els dos ascendents o l'ascendent, en cas de família monoparental, definits en els termes previstos en l'apartat 3 de l'article 2, exercisquen una activitat professional per compte d'altri o pròpia fora de la llar o estiguen incapacitats per a treballar.

Quan la família nombrosa tinga la categoria d'especial, per a l'aplicació d'este benefici no serà necessari que els dos progenitors desenvolupen qualsevol activitat retribuïda fora de la llar.

En tot cas, el benefici indicat en el primer paràgraf d'este article només serà aplicable per la contractació d'un únic cuidador per cada unitat familiar que tinga reconeguda oficialment la condició de família nombrosa.

Article 10. *Conservació de situacions laborals.*

1. Els convenis col·lectius podran incloure mesures per a la protecció dels treballadors la família dels quals tinga la consideració legal de família nombrosa, en particular en matèria de drets dels treballadors, acció social, mobilitat geogràfica, modificacions substancials de les condicions de treball i extinció del contracte de treball.

2. Per als treballadors que formen part d'unitats familiars que tinguen reconeguda la condició de família nombrosa, es duplicaran els terminis assenyalats legalment per a desallotjar la vivenda que ocupen per raó de treball quan quede extingida la relació laboral.

3. Els beneficis obtinguts d'acord amb el que estableixen els dos apartats anteriors s'entendran sense perjudi de les altres preferències establides per la legislació que es trobe en vigor en cada moment.

CAPÍTOL II

Beneficis en matèria d'activitats i servicis públics o d'interés general

Article 11. *Drets de preferència.*

Els membres de les famílies nombroses tindran tracte preferent, d'acord amb el que es determine per l'Administració competent en la normativa aplicable, en els àmbits següents:

a) La concessió de beques i ajudes en matèria educativa, així com per a l'adquisició de llibres i la resta de material didàctic.

b) La puntuació en el règim d'admissió d'alumnes en centres d'educació preescolar i centres docents sostinguts amb fons públics.

c) L'accés a les vivendes protegides, sense perjudi dels beneficis més específics establits en el capítol III d'este títol.

d) L'accés a albergs, centres cívics i la resta de locals i espais o activitats d'oci que depenguen de l'Administració.

Article 12. *Exempcions i bonificacions en taxes i preus.*

1. Les Administracions públiques competents establiran un règim d'exempcions i bonificacions per als membres de les famílies nombroses que tinguen reconeguda esta condició, en relació amb les taxes i preus per la prestació de servicis o la realització d'activitats de la seua competència en els àmbits següents:

a) Els transports públics, urbans i interurbans, sense perjudi del que estableix l'article 20 de la Llei 16/1987, de 30 de juliol, d'Ordenació dels Transports Terrestres.

b) L'accés als béns i servicis socials, culturals, esportius i d'oci.

c) L'accés a les proves de selecció per a l'ingrés en la funció pública.

2. En l'àmbit de l'educació s'establixen els beneficis següents:

a) En tots els règims, nivells i cicles tindrà lloc una exempció del 100 per cent als membres de les famílies nombroses classificades en la categoria especial i una bonificació del 50 per cent per als de categoria general de les taxes o preus públics que s'apliquen als drets de matrícula i examen, per expedició de títols i diplomes acadèmics, docents i professionals, i qualsevol altres taxes o preus públics establits en l'esmentat àmbit.

b) S'atorgarà un subsidi a les famílies nombroses que tinguen en el seu si a fills discapacitats o incapacitats per a treballar que presenten necessitats educatives especials associades a la discapacitat.

c) Quan el beneficiari d'una prestació per infortuni familiar, concedida per l'assegurança escolar, siga membre d'una família nombrosa, la quantia de la dita prestació s'incrementarà en un 20 per cent per a les de categoria general i en un 50 per cent per a les de categoria especial.

3. Per a establir la quantia dels beneficis, es tindrà en compte el caràcter essencial i les característiques de cada servici, així com les categories de família nombrosa establides en l'article 4.

Article 13. *Servicis d'interés general.*

L'Administració General de l'Estat adoptarà les mesures necessàries perquè les entitats, empreses i establiments que presten servicis o realitzen activitats d'interés general subjectes a obligacions pròpies del servici públic concedisquen un tracte més favorable per als membres de les famílies nombroses que tinguen reconeguda esta condició en les contraprestacions que hagen de satisfer.

Article 14. *Acció protectora concertada.*

L'Administració General de l'Estat fomentarà la responsabilitat social de les empreses i dels agents econòmics i socials, a fi d'establir un tractament especial, basat en el principi de voluntarietat, que facilite i prioritze l'accés al mercat laboral, a la vivenda, al crèdit i als béns i servicis culturals, incloent-hi les activitats esportives i d'oci, dels membres de les famílies nombroses que tinguen reconeguda esta condició.

CAPÍTOL III

Acció protectora en matèria de vivendaArticle 15. *Beneficis generals.*

1. L'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seues competències, haurà de garantir a les famílies nombroses beneficis en relació amb l'accés a la vivenda habitual en les matèries següents:

- a) Increment del límit d'ingressos computables per a l'accés a vivendes protegides.
- b) Accés preferent a préstecs qualificats concedits per entitats de crèdit públiques o privades concertades per a la promoció i adquisició de vivendes subjectes al règim d'actuacions protegibles.
- c) Establiment de condicions especials a la subsidiació de préstecs qualificats, atorgament de subvencions i la resta d'ajudes econòmiques directes de caràcter especial previstes per a la promoció i adquisició de vivendes subjectes al règim d'actuacions protegibles.
- d) Adjudicació de vivendes protegides, establint una superior puntuació en els barems aplicables o, si és el cas, una quota reservada de vivendes en les promocions públiques.
- e) Facilitar el canvi a una altra vivenda protegida de major superfície quan es produïska una ampliació del nombre de membres de la família nombrosa.
- f) Facilitar l'adaptació de l'actual vivenda o el canvi a una altra vivenda protegida que complisca les condicions d'accessibilitat adequades a la discapacitat sobrevinguda que afecte un membre d'una família nombrosa quan l'actual no les reunisca.

2. Podrà establir-se una superfície útil superior a la màxima prevista per a les vivendes subjectes a règims de protecció pública quan siguin destinades per al seu ús com a domicili habitual i permanent de famílies nombroses, d'acord amb la seua composició i les seues necessitats. Reglamentàriament s'establirà la gradació, en termes de proporció màxima superable, d'acord amb la composició i necessitats de les famílies.

Quan la composició o la superfície de la vivenda protegida resulte insuficient, es podrà adjudicar a una sola família nombrosa, dins dels límits de superfície que en cada cas procedisca, dos o més vivendes que, horitzontalment o verticalment, puguen constituir una sola unitat.

CAPÍTOL IV

Acció protectora en matèria tributàriaArticle 16. *Beneficis generals.*

L'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seues competències, haurà de garantir a les famílies nombroses beneficis fiscals per a compensar les rendes familiars en funció de les càrregues que suporten i afavorir la conciliació de la vida familiar i laboral dels pares i mares treballadors.

TÍTOL III

Règim d'obligacions, infraccions i sancionsArticle 17. *Obligacions dels titulars de família nombrosa.*

1. Les persones que formen part d'unitats familiars a què s'haja reconegut el títol de família nombrosa estan obligades a comunicar a l'Administració competent, en el termini màxim de tres mesos, qualsevol variació que es produïska en la seua família, sempre que se n'hagen de tindre en compte als efectes de la modificació o extinció del dret a este títol.

2. Així mateix, estan obligades a presentar, dins del primer trimestre de cada any, una declaració expressiva dels ingressos de la unitat familiar haguts durant l'any anterior, excepte quan ja figures en poder de l'Administració, sempre que estos s'hagen tingut en compte per a la consideració de la família com a nombrosa, per a la seua classificació en la categoria especial o per a acreditar el requisit de dependència econòmica.

Article 18. *Règim sancionador.*

1. Este règim sancionador té com a objecte garantir l'observança dels requisits, condicions i obligacions que han de complir els beneficiaris que formen part d'unitats familiars que tinguen reconeguda la condició de família nombrosa.

2. Constituïxen infraccions administratives les conductes i els fets tipificats en l'apartat següent quan en estes intervinga dol, culpa o simple negligència. A estos efectes, es considera responsable a qualsevol dels membres que integre la família nombrosa que realitze alguna de les conductes o dels fets constitutius d'infracció administrativa.

3. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

a) Són infraccions lleus:

1a. La no-comunicació a l'Administració competent, en el termini màxim de tres mesos, de qualsevol variació que es produïska en la família que s'haja de tindre en compte a l'efecte de la modificació o extinció del dret al títol.

2a. La no-presentació davant de l'Administració competent, durant el primer trimestre de cada any, de la declaració dels ingressos obtinguts durant l'any anterior per la unitat familiar, en els termes previstos en l'article 17.2 d'esta llei.

3a. La negativa a exhibir el títol quan existisca obligació de fer-ho.

b) Són infraccions greus:

1a. La comissió de tres infraccions lleus quan haja recaigut sanció.

2a. L'ocultació o falsedat d'algun dels requisits o condicions exigits per la llei per a obtindre o mantindre la condició de família nombrosa.

3a. La falsificació del títol oficial de família nombrosa.

4a. La cessió del títol a persones alienes no emparades per este.

5a. La possessió o ús indegut o abusu del títol oficial de família nombrosa o de títol de categoria superior a què en cada cas corresponga.

c) Constituirà infracció molt greu la comissió de dos o més infraccions greus quan haja recaigut sanció.

4. Sense perjudi de les altres responsabilitats que corresponguen, les sancions que es podran imposar a les persones que incórreguen en alguna de les infraccions mencionades en l'anterior apartat són les següents:

a) Per infraccions lleus:

1a. Amonestació individual per escrit.

2a. Suspensió de qualsevol dels drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un temps no superior a un mes.

b) Per infraccions greus:

1a. Suspensió de tots els drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un temps superior a un mes i no superior a sis mesos.

2a. Suspensió d'algun dels drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un temps superior a sis mesos i inferior a dos anys.

c) Per infraccions molt greus:

1a. Suspensió de tots els drets atribuïts als beneficiaris del títol de família nombrosa per un període de sis mesos a dos anys.

2a. Pèrdua de la condició de beneficiari.

5. En consideració a la gravetat de la infracció, podrà adoptar-se com a mesura provisional, mentre es tramita el procediment sancionador, la suspensió dels efectes del reconeixement de la condició de família nombrosa, d'acord amb els principis i garanties establides en la normativa reguladora del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora.

Article 19. *Desplegament del règim sancionador.*

Les comunitats autònomes desplegaran el règim sancionador previst en l'article anterior i l'aplicaran conforme a allò que establisquen les seues normes, d'acord amb el que estableix, en relació amb la potestat sancionadora, la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, i les normes reglamentàries que el despleguen.

Disposició addicional primera. *Beneficis en matèria de Seguretat Social i ocupació.*

U. Increment del límit de recursos econòmics per a tindre dret a les assignacions econòmiques per fill a càrrec.

Es dona una nova redacció al paràgraf a) de l'article 181 del text refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en els termes següents:

«a) Les persones integrades en el Règim General que, reunint la condició exigida en l'apartat 1 de l'article 124, no perceben ingressos anuals, de qualsevol naturalesa, superiors a 8.264,28 euros. La quantia anterior s'incrementarà en un 15 per cent per cada fill a càrrec, a partir del segon, este inclòs.

No obstant això, si es tracta de persones que formen part de famílies nombroses, d'acord amb el que estableix la Llei de Protecció a les Famílies

Nombroses, també tindran dret a la indicada assignació econòmica per fill a càrrec si els seus ingressos anuals no són superiors a 14.200 euros. En el supòsit en què concórreguen tres fills a càrrec, s'incrementa en 2.300 euros per cada fill a càrrec a partir del quart, eixe inclòs.

Els límits màxims d'ingressos anuals establits en els paràgrafs anteriors s'actualitzaran anualment en la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat, respecte a la quantia de l'any anterior, almenys, en el mateix percentatge que en la dita llei s'establisca com a increment general de les pensions contributives de la Seguretat Social.»

Dos. Ampliació del període considerat com de cotització efectiva en supòsits d'excedència per atenció de fills.

S'afeg un segon paràgraf a l'article 180.b) del text refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en els termes següents:

«El període considerat com de cotització efectiva a què es referix el paràgraf anterior tindrà una duració de 15 mesos, si la unitat familiar de què forma part el menor, en raó de l'atenció del qual se sol·licita l'excedència, té la consideració de família nombrosa de categoria general, o de 18 mesos, si té la de categoria especial.»

Tres. Ampliació del període de reserva del lloc en els supòsits d'excedència per atenció de fills.

S'afeg un nou paràgraf sext a l'apartat 3 de l'article 46 del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, amb el text següent:

«No obstant això, quan el treballador forme part d'una família que tinga reconeguda oficialment la condició de família nombrosa, la reserva del seu lloc de treball s'estendrà fins a un màxim de 15 mesos quan es tracte d'una família nombrosa de categoria general, i fins a un màxim de 18 mesos si es tracta de categoria especial.»

Quatre. S'afeg un nou paràgraf a l'article 29, apartat 4, de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de Mesures per a la Reforma de la Funció Pública, amb la redacció següent:

«En el cas de l'excedència prevista en el paràgraf 1 del present títol, el dret a la reserva del lloc de treball durant el primer any a què es referix el paràgraf anterior s'estendrà fins a un màxim de 15 mesos, quan es tracte de membres d'unitats familiars que tinguen reconeguda la condició de família nombrosa de categoria general, i fins a un màxim de 18 mesos, si tenen la condició de família nombrosa de categoria especial.»

Disposició addicional segona. *Ampliació de beneficis.*

1. Els beneficis establits a l'empara d'esta llei per a les unitats familiars que tinguen reconeguda la condició de família nombrosa tenen la naturalesa de mínims i seran compatibles o acumulables amb qualssevol altres que, per qualsevol causa, gaudisquen els membres d'estes.

2. L'Estat, les comunitats autònomes i les Administracions locals, en l'àmbit de les seues respectives competències, podran ampliar l'acció protectora d'esta

lleï per a contribuir a la major efectivitat del principi establert en l'article 39 de la Constitució.

Disposició addicional tercera. *Exempció de taxes.*

Els documents que siguin necessaris per al reconeixement o renovació del títol de família nombrosa, que hagen d'expedir les oficines i registres públics de l'Administració General de l'Estat, estaran exempts de taxes i la resta de drets d'expedició.

Les comunitats autònomes i les Administracions locals podran establir, en l'àmbit de les seues respectives competències, les exempcions a què es referix el paràgraf anterior amb relació als documents expedits per estes.

Disposició addicional quarta. *Reforma de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta.*

Es modifica l'article 5 de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta, que quedarà redactat de la forma següent:

«Article 5.

En atenció a les circumstàncies de família del sol·licitant, nombre de fills o familiars a càrrec seu, estat de salut, obligacions econòmiques que sobre ell pesen, costos derivats de la iniciació del procés o altres d'anàloga naturalesa, objectivament avaluades, i, en tot cas, quan el sol·licitant tinga la condició d'ascendent d'una família nombrosa de categoria especial, la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta davant de la qual es presente la sol·licitud podrà concedir excepcionalment, mitjançant una resolució motivada, el reconeixement del dret a les persones els recursos i els ingressos de les quals, inclús superant els límits previstos en l'article 3, no excedisquen del quàdruple del salari mínim interprofessional.

En estos casos, la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta corresponent determinarà expressament quins beneficis dels previstos en l'article 6, i en quina proporció, s'apliquen al sol·licitant.»

Disposició addicional quinta. *Exempcions i bonificacions.*

Les exempcions i bonificacions previstes en el paràgraf a) de l'article 12.1 en cap cas podran ser inferiors a les establides per a les famílies nombroses en el moment d'entrada en vigor d'esta lleï.

Disposició addicional sexta. *Observatori de la Família.*

Es crearà l'Observatori de la Família, que quedarà integrat en el Ministeri de Treball i Assumptes Socials, amb la finalitat de conèixer la situació de les famílies i de la seua qualitat de vida, realitzar el seguiment de les polítiques socials que les afecten, fer recomanacions en relació amb les polítiques públiques i efectuar estudis i publicacions que contribuïsqen al millor coneixement de les necessitats de la família.

Disposició addicional setètima. *Progenitors de famílies nombroses.*

Els poders públics facilitaran la incorporació al mercat de treball dels progenitors de famílies nombroses.

Disposició addicional octava. *Cessió de dades personals en els supòsits de comprovació d'ingressos de la unitat familiar.*

S'entendrà que la sol·licitud de condició de família nombrosa implica el consentiment per a la cessió de dades de caràcter personal necessaris per a la comprovació d'ingressos econòmics de la unitat familiar per part de l'òrgan gestor.

Disposició transitòria primera. *Classificació de les famílies nombroses.*

A partir de l'entrada en vigor d'esta lleï, les famílies nombroses que tinguen reconegut un títol d'acord amb la Llei 25/1971, de 19 de juny, quedaran automàticament classificades en les categories següents:

a) Les classificades en la primera categoria que tinguen menys de cinc fills quedaran incloses en la categoria general.

b) Les classificades en la primera categoria que tinguen cinc o sis fills, així com les que tinguen quatre fills en els supòsits referits en els apartats 1, paràgraf a) i 2 de l'article 4 d'esta lleï, quedaran incloses en la categoria especial.

c) Les classificades en la segona categoria i en la categoria d'honor quedaran igualment incloses en la categoria especial.

Disposició transitòria segona. *Manteniment dels beneficis previstos per la Llei 25/1971, de 19 de juny, de Protecció a les Famílies Nombroses.*

1. Fins que queden desenvolupats els beneficis previstos en esta lleï, en cada àmbit territorial i competencial, continuaran aplicant-se els previstos en la Llei 25/1971, de 19 de juny, de Protecció a les Famílies Nombroses, i la resta de normes reglamentàries fins ara vigents respecte d'això.

2. En aquells supòsits en què els beneficis previstos a l'empara de la legislació anterior siguin diferents segons la categoria de què es tracte, a partir de l'entrada en vigor d'esta lleï:

a) A les famílies que queden classificades en la categoria general se'ls aplicaran els beneficis previstos per a la primera categoria.

b) A les famílies que queden classificades en la categoria especial se'ls aplicaran els beneficis previstos per a la categoria d'honor.

3. Les famílies que hagen tingut la categoria d'honor d'acord amb el que preveu la Llei 25/1971, de 19 de juny, conservaran el dret als beneficis previstos per a la categoria especial, encara que el nombre de fills computables siga inferior al que esta lleï requerix per a ser qualificada com a família nombrosa.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Sense perjuí del que establix la disposició transitòria segona, queda derogada la Llei 25/1971, de 19 de juny, sobre protecció a les famílies nombroses, i el Decret 3140/1971, de 23 de desembre, que la desplejava, així com les altres normes legals o reglamentàries que s'oposen al que establix esta lleï o hi siguin incompatibles.

Disposició final primera. *Habilitació competencial.*

Esta llei, que, d'acord amb el que preveuen els articles 39 i 53 de la Constitució, definix les condicions bàsiques per a garantir la protecció social, jurídica i econòmica de les famílies nombroses, resulta d'aplicació general a l'empara de l'article 149.1.1a, 7a i 17a de la Constitució. S'exceptuen de l'anterior els articles 11 a 16, ambdós inclusivament, que resulten només d'aplicació directa en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat.

Disposició final segona. *Desplegament reglamentari.*

Es faculta el Govern per a dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació, desplegament i execució d'esta llei, tenint en compte, als efectes dels beneficis atorgats a les famílies nombroses, les categories en què estes es troben classificades d'acord amb el que preveu l'article 4 i les rendes de les unitats familiars en relació amb el nombre de membres d'estes.

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei i que la facen complir.

Madrid, 18 de novembre del 2003.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

21053 *LLEI 41/2003, de 18 de novembre, de protecció patrimonial de les persones amb discapacitat i de modificació del Codi Civil, de la Llei d'Enjudiciament Civil i de la Normativa Tributària amb esta finalitat. («BOE» 277, de 19-11-2003.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Són múltiples els mecanismes que, en compliment del manament que als poders públics dona l'article 49 de la Constitució, tracten de respondre a l'especial situació de les persones amb discapacitat, ordenant els mitjans necessaris perquè la minusvalidesa que patixen no els impedisca el gaudi dels drets que a tots els ciutadans reconeixen la Constitució i les lleis, aconseguint així que la igualtat entre estes persones i la resta dels ciutadans siga real i efectiva, tal com exigeix l'article 9.2 de la Constitució.

Hui constituïx una realitat la supervivència de molts discapacitats als seus progenitors, a causa de la millora d'assistència sanitària i d'altres factors, i noves formes de discapacitat com les lesions cerebrals i medul·lars per accidents de trànsit, malaltia d'Alzheimer i altres, que fan aconsellable que l'assistència econòmica al

discapacitat no es faça només a càrrec de l'Estat o de la família, sinó a càrrec del propi patrimoni que permetga garantir el futur del minusvàlid en previsió d'altres fonts per a costejar els gastos que han d'afrontar-se.

Esta llei té per objecte regular nous mecanismes de protecció de les persones amb discapacitat, centrats en un aspecte essencial d'esta protecció, com és el patrimonial.

Efectivament, un dels elements que més repercutixen en el benestar de les persones amb discapacitat és l'existència de mitjans econòmics a la seua disposició, suficients per a atendre les seues específiques necessitats vitals.

En gran part, estos mitjans els proporcionen els poders públics, siga directament, a través de servicis públics dirigits a estes persones, siga indirectament, a través de distints instruments, com beneficis fiscals o subvencions específiques.

No obstant això, una altra part important d'estos mitjans procedix de la mateixa persona amb discapacitat o de la seua família, i és a esta part la que tracta d'atendre esta llei.

II

D'esta manera, l'objecte immediat d'esta llei és la regulació d'una massa patrimonial, el patrimoni especialment protegit de les persones amb discapacitat, la qual queda immediatament i directament vinculada a la satisfacció de les necessitats vitals d'una persona amb discapacitat, afavorint la constitució d'este patrimoni i l'aportació de béns i drets a aquella amb caràcter gratuït.

Els béns i drets que formen este patrimoni, que no té personalitat jurídica pròpia, s'aïllen de la resta del patrimoni personal del seu titular-beneficiari, sotmetent-los a un règim d'administració i supervisió específic.

Es tracta d'un patrimoni de destinació, ja que les distintes aportacions tenen com a finalitat la satisfacció de les necessitats vitals dels seus titulars.

Beneficiaris d'este patrimoni poden ser, exclusivament, les persones amb discapacitat afectades per uns determinats graus de minusvalidesa, i això amb independència que hi concórreguen o no les causes d'incapacitació judicial previstes en l'article 200 del Codi Civil i que, concorrent, estes persones hagen sigut o no judicialment incapacitades.

La regulació continguda en esta llei s'entén sense perjudi de les disposicions que puguen haver-se aprovat en les comunitats autònomes amb dret civil propi, les quals tenen aplicació preferent d'acord amb l'article 149.1.8a de la Constitució espanyola i amb els diferents estatuts d'autonomia, sent-los d'aplicació esta llei amb caràcter supletori, conforme a la regla general continguda en l'article 13.2 del Codi Civil.

III

Esta constitució del patrimoni correspon a la mateixa persona amb discapacitat que siga la beneficiària d'este o, en cas que esta no tinga capacitat suficient d'obrar, als seus pares, tutors o curadors d'acord amb els mecanismes generals de substitució de la capacitat d'obrar regulats pel nostre ordenament jurídic, o bé al seu guardador de fet, en cas de persones amb discapacitat psíquica.